Strategies of Adaptation in a Multilingual State: the Case of Valencia

Petr Čermák
Department of Romance studies, Faculty of Arts, Charles University

Communities living in states where more languages are spoken have always been of great interest to researchers who analyse dynamics of society changes as its offers a whole range of social interactions determined by numerous and very heterogeneous factors and variables. Interactions occur among various languages (often of an unequal status due to a complicated cultural, social and linguistic history); interactions occur between standard and substandard varieties of the same language; interactions occur in non-trivial, hard-to-define attitudes of individual citizens to the language(s) of their state as well as to those of their fellow citizens who do not share their view of the language situation; and, last but not least, essential interactions occur between language issues and the political organization and evolution of a particular state.

In this context, the situation of Spain ranks among the most complicated ones in Europe. Some minority languages (Basque, Catalan) constitute an important factor in the national-political movements that cause major tensions and conflicts, contribute to a progressive disintegration of the community and pose a tangible threat to the existence of the state. However, these well-known and much discussed cases will be left aside, as I will focus on the situation in Valencia, with an aim to demonstrate that a multilingual/multinational country is an integrated whole and that certain language problems in Valencia would not exist if Valencia were not part of a multilingual country and if the recent developments in Catalonia had taken a different course.

The Valencian Community occupies the 8th area rank and the 4th population rank among the communities of Spain. There are two official languages there: Castilian as a language of the whole Spain (i.e. Spanish) and Valencian as a language proper to Valencian people. Sociopolitically, Valencian stands in contrast to two languages: the above-mentioned Castilian and the Catalan. Although most Valencian speakers claim in the opinion polls that Valencian is an independent language, it represents, linguistically speaking, a dialect of Catalan (it must be pointed out that not all the inhabitants of the Valencian Community use Valencian, as there are large areas, e.g. cities, where Castilian prevails). In my paper, I will focus on strategies used by Valencian speakers in this sociolinguistic context. As individuals, they face a typical situation of diglossia, with Valencian being a language of informal communication and Castilian prevailing in official discourse. The adaptation strategies used by Valencian speakers reflect two tendencies. On the one hand, there is a tendency to use "countrywide" Spanish (this unifying traditional tendency has been supported by the central authorities aiming to prevent creating another nationalist hotbed). On the other hand, there is a tendency to preserve Valencian: this tendency is frequently based on respect to tradition as well as on personal decision, enjoys support from local institutions but oftentimes comes into conflict with the unifying tendency. As a linguistic community, Valencian speakers face the unifying pro-Castilian pressure, but, at the same time, they define their attitude to Catalan (from the linguistic viewpoint, the struggle for Valencian as an independent language is pointless, but there are numerous problems to solve, e.g. in codification). I will discuss the strategies used by the state and/or the local institutions to manage these language processes, hoping to demonstrate as well that although there are currently no important movements seeking for independence, the awareness of the situation in Catalonia does exert an influence on the attitude of the Spanish government and on the interaction between pro-Castilian and pro-Valencian inhabitants of the Valencian Community.

Adaptační strategie v mnohojazykovém státním útvaru: případ Valencie

Petr Čermák
Ústav románských studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Společenství žijící ve státních útvarech, ve kterých se mluví více jazyky, vždy představovala pro badatele zkoumající dynamiku proměn společnosti vděčný objekt, protože nabízejí celou škálu sociálních interakcí, v nichž spolupůsobí faktory a proměnné velmi různorodé povahy. Nalezneme tu interakce mezi jednotlivými jazyky (jejich současné málokdy rovnocenné postavení je výsledkem složitého kulturního, sociálního a jazykového vývoje), interakce mezi standardními a substandardními variantami téhož jazyka, netriviální, většinou obtížně definovatelný vztah jednotlivce-občana státu k jazyku, resp. jazykům daného státního útvaru, a též k těm spoluobčanům, jejichž vnímání jazykové situace je odlišné, a konečně zásadní souvislost mezi jazykovými otázkami a sociálně-politickým uspořádáním a vývojem daného státního útvaru.

Španělsko patří v Evropě mezi země, kde je z tohoto hlediska situace nejkomplikovanější. Menšinové jazyky jsou v některých případech (baskičtina, katalánština) podstatným faktorem v národnostně politických hnutích, jež vyvolávají silné napětí a konflikty, přispívají k postupné desintegraci společenství a zcela reálně ohrožují existenci státního útvaru. Předmětem našeho zájmu ale nebudou tyto relativně známé a poměrně často traktované případy, nýbrž situace ve Valencii. Chtěli bychom ukázat, že mnohojazykový/mnohonárodnostní útvar je jeden celek: v důsledku příslušnosti k témuž státnímu útvaru vznikají ve Valencii jazykové problémy, které by neexistovaly, nebýt vývoje v Katalánsku.

Comunidad Valenciana je rozlohou 8. a dle počtu obyvatel 4. největší autonomní oblastí ve Španělsku. Oficiální jazyky jsou tradičně dva, kastilština (tedy španělština) a tzv. valencijština. Valencijština se vymezuje proti dvěma jazykům: proti zmíněné španělštině a proti katalánštině. Třebaže dle průzkumů velká část uživatelů valencijštiny považuje tento jazykový útvar za samostatný jazyk, z lingvistického hlediska jde o dialekt katalánštiny (zdůrazněme, že zdaleka ne všichni obyvatelé autonomní oblasti užívají valencijštinu: existují oblasti – např. velká města – kde jasně převažuje španělština). Ve svém příspěvku zaměříme pozornost na strategie, které užívají mluvčí valencijštiny ve výše naznačeném jazykovém a sociálním kontextu. Jako jednotlivci čelí klasické situaci diglosie: valencijština je jazykem neformální jazykové komunikace, španělština převažujícím jazykem komunikace oficiální. Uživatel valencijštiny musí zaujímat adaptační strategie, jež přihlédnou k dvěma tlakům: na jedné straně je to tendence užívat „celostátní" španělštinu (tato unifikující tendence, přítomná v oblasti dlouhodobě, je navíc posilována centrálními španělskými institucemi, které se snaží zabránit možnému vzniku dalšího ohniska „problémů", jímž valencijská oblast zatím není), na straně druhé tradicí a osobním rozhodnutím daná tendence uchovat si valencijštinu (podporovaná částečně místními orgány; politická podpora tohoto druhu nicméně naráží na výše uvedenou tendenci unifikační). Jako celek čelí uživatelé valencijštiny již zmiňovanému unifikačnímu tlaku, zároveň se ale nutně vymezují vůči katalánštině (z lingvistického hlediska nedává boj o valencijštinu jako samostatný jazyk smysl, je zde však řada dalších problémů spjatých např. s kodifikací). Ukážeme, jaké strategie volí stát, resp. místní orgány při snaze o institucionální řízení těchto jazykových procesů, a také to, že přestože v této autonomní oblasti nenalezneme významnější hnutí volající po samostatnosti, myšlenky na vývoj v Katalánsku ovlivňují postoj centrální vlády i interakci mezi provalencijskými a prokastilskými obyvateli valencijské autonomní oblasti.